

Italijanski ekspedicijski zbor na Vzhodu hrabro prestal ognjeni krst

»Naše čete korakajo zdaj soncu nasproti. V prvem boju se je uspeh nasmehljaj hrabrim in neutrudljivim vojakom,« poročajo posebni dopisniki iz Ukrajine

Ukrajinsko bojišče, 21. avgusta. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

»Naše čete korakajo soncu nasproti. Ponoči se ustavljajo v taboriščih, da si pripravijo toplo jed in da počivajo. Zjutraj krenejo spet na pot. To ni pohod, je dirka med enim in drugim spopadom, med eno in drugo prasko, med enim in drugim bojem. Sovražnika hočejo držati na uzi. Nočejo izgubiti stika z njim. Hočejo, da bi njegove vrste redčil ogenj letalskih napadov, topništva, strojníc, pušk in oklepnih vozil.

Ko so bile strte črte odpora, po uničevalnih bitkah sovjetskih sil, ki so ostale po žepih na širnih, ogromnih predelih ozemlja, hočejo in morajo zasledovati nasprotnika, ga morajo napadati posebno tam, kjer kaže namen, da bo uredil predel odpora ali novo razlastitveno črto.

Naše čete, poklicane na nove važne naloge, napredujejo proti vzhodu, korakajo proti soncu. Do včeraj je prizorišče za operacije sil italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji bil predel zahodne Ukrajine. Potem so pa oddelke, ki se vozijo na avtomobilih, vrgli v novo akcijo vzdolž Buga in sicer ob sodelovanju z nemškimi silami. Italijanske čete so nastopale skoraj do ustja Buga, da bi prijele nasprotnika izza hrbta in preprečile, da bi pri poskusu bega in iz obkolitve dobil kak prehod čez reko. Italijanske čete so se hrabro borile ter sijajno rešile naloge, ki jim je bila zaupana. Bil je dan trdih in krvavih bojev. Sovjetske tolpe so nenadoma stale pred italijanskimi četami in so skušale vdreti v naše vrste, jih streti, da bi si priborile prehod čez reko. Napadene so bile z bokov in spredaj. Sovjetski poskus se ni počečil in je bil strt. V prvem boju se je uspeh nasmehljaj

hrabrim in neutrudljivim vojakom. V trdem boju so pozabili napor dolgih pohodov med približevanjem sovražnika. Topniški ogenj, plohe krogel iz strojníc, nastop sovjetskih oklepnih voz, to je povzročilo, da so pozabili na vse. Ognjeni krst je naše hrabre vojake spravil v navdušenje.

Poraženega sovražnika so potem preganjali in pritiskali z ognjem od vseh strani, potem pa so ga uničile razbiralne akcije nemških sil, ki napredujejo od juga, od zahoda in od severa.

Hitlerjev glavni stan, 21. avgusta. s. Včerajšnje uradno vojno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi o bojih na Vzhodu:

V južni Ukrajini se uspešno nadaljuje napad na redka mostišča na Dnjepru, ki jih še drži sovražnik. Pri tem so hitre čete v boju s sovražnikom, ki se je obupno branil, uničile 65 oklepnih vozil in ujele mnogo sovražnikov.

Vesti 21. avgusta

Angleško pomorsko poveljstvo poroča, da se podmornica »Cachalot« ni vrnila v oporišče in da je izgubljena. Italijansko vojno poročilo je že 4. avgusta javilo, da je podmornico prerezala italijanska torpedovka »Papa«.

Mlajši brat japonskega cesarja knez Takamacu je sprejel preda, italijansko-japonskega društva, ki je bilo ustanovljeno lani v Tokiu.

Egiptovski ministrski preda, Sidi-paša je sprejel zastopstvo italijanskih profitašistov v Egiptu, poroča DNB.

V Angliji upajo, da bosta Sovjetska Rusija in Cankajškova Kitajska sklenili v kratkem pogodbo o vzajemni pomoči.

Angleško prometno ministrstvo je zapovedalo, da morajo angleški parniki odslej nalagati večji tovor, kakor pa določajo ladijski registri. Ukrep je narekovalo pomanjkanje ladij.

Sovjetska vlada se zdaj neče dovoliti članom finskega poslanstva iz Moskve odhoda čez turško mejo. Osebe poslanstva čaka v zaprtih železniških vozech na obmejni postaji Leninkan, čeprav je finska vlada z največjo vpludnostjo ravnala proti osebam sovjetskega poslanstva v Helsinkiju, ki so se takoj ob začetku vojne lahko vrnili domov.

Tri četrtine sovjetske vojske je že izven boja, so dijo v bolgarskih uradnih krogih in pravijo, da je od 200 sovjetskih divizij, ki so bile ob začetku vojne pripravljene, le še nekaj deset-tin nedotaknjenih. Trideset divizij je po isti sodbi še pri Leningradu in vzdolž finske meje, ki pa bodo vsak trenutek lahko obkoljene. Trideset divizij je bilo uničenih pri prvih bitkah okoli Minska in Bjalistoka, 50 jih je na Budenjski fronti, pa so že izgubile večino svojih sil. Sovjetsko vrhovno poveljstvo ima torej še kakih 50 divizij za ustavljanje nemških napadov.

Angleži nadaljujejo s pripravami za roparski napad na francosko pristanišče Džibuti v vzhodni Afriki. Včeraj je neka angleška vojna ladja streljala blizu luke na neko francosko ladjo, ki je hotela ven, nato pa so tri angleške vojne ladje vdrle v zunanji del pristanišča in naperile na mesto topove. Vrhovni poveljnik slovaških čet general Čatloš je izdal uradno poročilo o izgubah, ki jih je slovaška vojska imela v dosedanjih bojih na vzhod. bojišču. Izgube so še manjše, kakor madžarske. Poročilo pravi dalje, da so slovaške čete odšle na oddih in se bodo med oddihom pripravile za nove naloge.

Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King je dopotoval v London.

Združene države so določile dale za vojne priprave 51 milijard dolarjev.

Anglija je napad proti Italiji skrbno pripravljala že dolgo časa. O tem priča tajna knjiga angleškega vrhovnega poveljstva, izdana avgusta 1939 s točnimi navodili za razna sovražna dejanja, zlasti v Libiji, poroča turinski dnevnik »Stampac«.

Rusijo je treba smatrati za premagano v toliki meri, kakor je bila junija 1940 premagana Francija. Še stoji na nogah, toda videz življenja ji prihaja le iz ogromnih zalog ljudi in zaradi ogromnega ozemlja, sodi francoski general Duval v pariškem dnevniku »Journal«.

V gibraltarski ožini so včeraj slišali silovito streljanje, ki je prihajalo od vojnih ladij na širokem morju. Streljale so tudi obrežne baterije v trdnjavi. Sklepajo, da je šlo za poskus napada na Gibraltar ali pa za napad podmornic na kak angleški ladijski spreved.

Bollettino No 442: L'attività dell'arma aerea continua sul fronte africano e mediterraneo

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Tobruk, attività di artiglierie ed azioni locali di reparti avanzati.

L'aviazione inglese ha effettuato una incursione su Tripoli. Un apparecchio nemico è stato colpito ed è precipitato in fiamme al largo del porto.

Nei pressi di Sollum un »Blenheim« è stato costretto ad atterrare nelle nostre linee. I sei componenti dell'equipaggio sono stati fatti prigionieri da un reparto tedesco.

Formazioni germaniche di »Stukas« hanno bombardato unità navali britanniche in navigazione nelle acque di Tobruk, affondando due navi e danneggiandone gravemente altre due. Numerosi naufraghi delle navi affondate, giunti arriva su imbarcazioni armate, sono stati sorpresi e catturati da nostri reparti.

In Africa orientale persistente attività aerea del nemico con lancio di bombe ad

merosi naufraghi delle navi affondate, giunti arriva su imbarcazioni armate, sono stati sorpresi e catturati da nostri reparti.

In Africa orientale persistente attività aerea del nemico con lancio di bombe ad

Razvoj vojne na Vzhodu: Napadi in protinapadi med čiščenjem v Ukrajini

Berlin, 21. avg. s. Nemški poročevalski urad izpolnjuje včerajšnje uradno vojno poročilo z naslednjimi podatki:

Iz pregleda dogodkov, ki so se razvijali v Ukrajini zadnja dva tedna, je videti, da so sovjetske sile razpogle z obilnimi vojnimi potrebščinami ter s kar najbolje oskrbljenimi četami, katerih namen je bil pripravljati se na napad proti zasadeni Poljski. V teh bitkah je bilo uničenih ali zajetih nad 2500 oboroženih voz ter čez 3700 topov. Mnogi sovjetski čet so se prav tako malo znale upirati nemškemu pritisku, kakor mnogi vojne materiali. Večja vrednost nemških bojevnikov je bila tudi na tem bojišču odločilna za izid bitke, kakor v vseh poprejšnjih.

Berlin, 21. avg. s. Na osrednjem delu vzhodnega bojišča so Sovjeti včeraj izvedli več napadov s podporo oboroženih voz. Vsi napadi so bili odbiti in Sovjeti so imeli zelo hude izgube.

Na enem izmed preostalih mostič pri Dnjepru so Sovjeti včeraj izvedli protinapad s podporo oklepnih edinic, da bi zadržali napredovanje zavezniških čet. Prišlo je do spopada z nemškimi oklepniki in boj se je končal z uničenjem nasprotnika. Le malo se jih je rešilo čez reko.

Boji, ki so se zadnje dni razvijali okoli Kijeva, so nasprotniku prinesli strašne izgube. Med napredovanjem so nemški vojaki v enem samem kraju našli 2000 trupel, malo naprej pa druge tišče na robu velikega jarka, ki jih Sovjeti niso utegnili pokopati.

Včerajšnji ogledniški poleti so ugotovili, da se je nekaj vojnih in prevoznih ladij, zadetih v odeskem pristanišču, potopilo, druge pa še gore. Ugotovljeno je bilo, da so docela neuporabne glavne pristaniške naprave, med njimi trije veliki pomoli, in da je že tudi uničena nova železniška postaja v luki.

Priprave za napad na francosko Afriko

Lizbona, 21. avgusta. s. Poročila, ki prihajajo sem iz Londona, pravijo, da sta francoska generala Weygand in Nogues odšla pregledovat obrežne utrdbe v francoskem Maroku. V pristanišču Dakarju potekajo z vso naglico dela za pripravo obrežnih topniških postojank in letališč.

Washington, 21. avgusta. s. Včeraj je Roosevelt izjavil voditeljem demokratske skupine v kongresu, da morajo Zedinjene države čim hitreje odločiti se za zasedbo Cap Verdskih otokov in mesta Dakar. Ta izjava je povzročila veliko začudenje v washingtonskih krogih.

Sklepi romunske vlade glede uprave v Bukovini in Besarabiji

Bukarešta, 21. avgusta. s. Romunska vlada je imela včeraj sejo in je sprejela važne sklepe glede uprave v zasadeni Besarabiji. Vlada je sklenila do nadaljnjega prepovedati sleherno delovanje odbora ukrajinskih beguncev v Bukarešti. Odbor bo mogel obnoviti delovanje samo po posebnem dovoljenju vlade.

Maršal Petain napoveduje odločnost v francoski domači politiki

Vichy, 21. avgusta. s. Maršal Petain je pristopal danes glavni skupščini državnega sveta, ki mu je prisegel zvestobo. Ob tej priliki je imel govor, v katerem je med ostalim dejal:

»Odkar se nahajam na čelu države, sem pomnožil apele na dobro voljo in na pamet v interesu francoskega ljudstva. Zahteval sem podporo in dobro voljo vseh Francozov. Danes je čas za pozive prenehal. Odločiti se je treba: ali da, in z menoj, ali proti meni. Resnost zunanjih in notranjih nevarnosti dela bolj kot kdajkoli kategorično mojo zahtevo, da se opiram na vse zdrave elemente dežele in da odpravim vse ostale napake, da ne bodo moge škodovati.«

Avvertimento

Si avvertono i possessori di autocarri che sono rimaste in vigore le disposizioni del § 4 legge industriale 5 novembre 1931, Boll. Uff. No. 572-76, secondo le quali l'esercizio del mestiere del trasportatore merci per mezzo di autocarri può effettuarsi soltanto previa apposita licenza (concessione) ai sensi della menzionata legge, non da scambiarsi con la autorizzazione alla circolazione di automezzi o la liberazione di essa.

Inoltre vale ancora sempre la disposizione dell'art. 50 del regolamento concernente i trasporti di viaggiatori e di merci mediante automezzi del 16 maggio 1935, Boll. Uff. No. 359-51, secondo il quale i conducenti d'autocarri sono tenuti di aver con se per legittimazione una copia della licenza (concessione).

Le contravvenzioni alle disposizioni vigenti saranno punite nel primo caso in conformità al § 308 legge industriale con una multa da Lit. 19 a 2220 Lit. nel secondo caso di sopra conforme all'art. 60 del regolamento suddetto con una ammenda da 950 a 570 Lit. In mancanza di pagamento la pena pecuniaria è commutabile in arresto della durata prevista dal § 405 legge industriale, ciò è Lit. 19 = 1 giorno d'arresto.

alto potenziale ed ad effetto ritardato, che hanno danneggiato gravemente diversi edifici dello abitato di Gondar.

Azioni di reparti avanzati con scontri favorevoli per le nostre truppe.

Una nostra formazione da caccia, di ritorno da una missione offensiva, ha attaccato presso la costa sicula forze da caccia avversarie. Sono stati abbattuti due velivoli del tipo »Hurricane«.

Altre unità della R. Aeronautica hanno bombardato basi aeree di Malta colpendo gli obiettivi e provocando incendi. Tutti i nostri apparecchi sono rientrati alle basi.

Atentati francoskih komunistov

Vichy, 21. avgusta. Pariški policijski ravnateljski je objavilo oklic, v katerem pravi med drugim, da so zadnje čase komunisti skušali izvesti atentate na prometne zveze in na železniške naprave. Ta nasilna dejanja predstavljajo nevarnost za državo. Francosko prebivalstvo naj pomaga pri preganjanju in kazenskih ukrepih zoper atentatorje. Vsem osebam pa, ki bi pomagale prijeti povzročilce atentatov, je določena nagrada milijon frankov.

V Marseilleu je policija prišla 21 komunistov, med njimi nekaj kraljevskih političnih voditeljev ter urednika skrivnega komunističnega glasila. (Piccolo.)

Japonski opomin

Šanghai, 21. avgusta. Veliko pozornost je vzbudil članek, ki ga prinaša glasilo japonske vojske na Kitajskem. V njem je prvič jasno izrečeno svarilo Sovjetski Rusiji, naj pazi, kaj dela. List pravi, da Japonska resno premišljuje o vseh možnih posledicah posvetovanj, ki jih bodo imele Anglija, Rusija in Amerika v Moskvi. (Piccolo.)

Angleški letalski napadi na Nemčijo

Berlin, 21. avgusta. s. Nemško vrhovno poveljstvo poroča uradno:

Pri poskusu napasti včeraj obalo Kanala, je britansko letalstvo doživelo zopet tešek poraz. Lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 29, ladja za iskanje min pa eno sovražnikovo letalo.

Manjše število sovražnih bombnikov je v zadnji noči vrglo na severozapadnem nemškem obrežnem ozemlju rušilne in zažigalne bombe. Škoda ni znatna. Nočni lovci in mornariško topništvo so sestrelili dva britanska bombnika.

V treh vrstah...

Deževno vreme. V sredo močno spremenljivo, delno oblačno in soparno. Včeraj najvišja temperatura +24° C, davi najnižja +14,2° C. Močno je začelo deževati ponoči. Že v sredo dopoldne je porosilo. Okoli 18.40 je začelo deževati. Do 7 ure davi je padlo 29,4 mm dežja. Dopoldne se je zjasnilo.

Stroga določila proti alkoholizmu. Prav stroge kazni so določene proti nemoralnosti, preklinjanju in za zaježitev bele kuge — na Hrvaškem. Sedaj je objavljena zakonska naredba, ki določa stroge kazni proti alkoholizmu.

Opozorilo

Opozarjajo se posestniki tovornih avtomobilov, da so ostala v veljavi določila § 4 obrtnega zakona z dne 5. nov. 1931, Sl. list št. 572-76, po katerih se sme obrt prevažanja blaga z motornimi vozili izvrševati samo na osnovi predhodnega obrtnega dovolila v smislu navedenega zakona, katero dovolilo se ne sme zamenjati z dovoljenjem za gibanje motornih vozil ali z oprostitvijo od takega dovolila.

Dalje velja še vedno določilo čl. 50 pravilnika o prevozu potnikov in blaga z motornimi vozili z dne 16. maja 1935, Sl. list št. 350-51, po katerem mora vozač tovornega avtomobila imeti s seboj kot izkaz prepis obrtnega dovolila.

Prekrški obstoječih predpisov bodo kaznovani, in sicer v prvomenovanem primeru po § 308 obrtnega zakona z globo od 19 do 2220 lit. v drugomenovanem primeru z globo od 950 do 570 lit. V primeru izostalega plačila se denarna kazen izpremeni v zaporno po ključu 19 lit. = 1 dan zapora.

Dogon živine

V prihodnjem tednu bodo sledeči dogoni za govejo klavno živino:

v torek, dne 26. avgusta 1941 v Novem mestu, v torek, dne 26. avgusta 1941 v Kernnici, v sredo, dne 27. avgusta 1941 v Stični.

Vabijo se strokovna mesarska združenja, da na najbližje dogone pošljejo svoje pooblaščenec zastopnike in svrhu odkupa in prevzema živine.

Po počitnicah živahnejše vrvenje na sodišču

Ljubljana, 21. avgusta.

Sodne počitnice so 15. t. m. uradno bile končane. Med počitnicami počivajo civilnosporne in druge zadeve zopet teko naprej in se rešujejo po predpisnem okviru. Na okrajnem sodišču je po hodnikih že sedaj opaziti neko živahnejše vrvenje strank, ki se zanimajo za svoje pravne zadeve in iščejo pojasnil pri posameznih sodnikih in sodnih uradnikih po pisarnah.

V sedanjih časih, ko je valovje življenjskega morja visoko vzburjeno, opazuje obstranski opazovalec, da sta se med našimi ljudmi pojavili

pomirjivost in složnost

Ljudje se več tako strastno ne pravdajo za vsako najmanjšo stvarco in malenkost, ki je dostikrat povzročala velike razprtije in trajno sovražstvo. Ljudje so postali pomirljivi in rajši sklepajo na sodišču »slabo poravnavo, kakor da bi vodili dolgo, drago in mogoče še negotovo pravdo. Prav za kronista zanimiv prizor se je nedavno odigral pred kazenskim sodnikom v znameniti sobi št. 28 okr. sodišča, kjer se rešujejo tudi zadeve žaljenja časti. Pred sodnika sta stopila dve ženski, prva starejša, druga mlajša. Sodnik: »Ali se poravnata? Odpustita druga drugil. Sedaj je še čas. Ne bo stroškov!« Ženski soglasno: »Gospod sodnik! Vse je odpušteno. Zavistnež in intrigant je hotel obe družini razdvojiti! Zapišite, da je stvar urejena! In odšli sta. Sodnik pa je odložil spis med končane. Drugače se razvijajo razne pravne zadeve mirno in v redu, kakor to določajo zakoni.

Obsojena na denarno kazen

Poprej so bili kmetijski pridelki izven okvira uredbe o pobirjanju dragine. Kmet je bil nekako zaščiten. Ta nazor se je tudi med okoliškimi kmeti močno utrdil in so bili kmetje do zadnjega trdnostno prepričani, da za nje ne velja uredba o cenah, ki prav določa najvišje cene za poljske pridelke, za živino itd. Pred kazenskega sodnika sedaj prihajajo večkrat okoliščani, ki so po čl. 8 ur. o cenah obtoženi, da so prodajali živino po previsoki ceni, ki ni bila določena od oblasti. Pred sodnikom se je včeraj zaradi prestopka po omenjenem členu zagovarjala neka posestnica iz Posavja, S. Marija. Ta je 16. junija nekemu mesarju prodala 499 kg težko kravo in nad 70 kg težkega teleta. Kravo je prodala po 14.50 din kg žive teže, tele pa po 31 din kg, ko je bila takrat določena najvišja cena za krave 8 do 11 in za teleta 16 din. Pred sodnikom se je posestnica M. izgovarjala: »Se ne čutim krivo, ker sploh nisem vedela, da je cena živini maksimirana. Mesar mi ni povedal cenika, samo toliko mi je ponudil za kravo in teleta.« Ta izgovor ni veljal. Posestnica je bila obsojena na 300 lir denarne kazni ali v slučaju neizterljivosti na 14 dni zapora ter v plačilo povprečne 40 lir. Nepoznanje zakona in uredbe ne opravičuje obtoženca od njegove krivde.

In v zemljiški knjigi...

Na izvršilnem oddelku, kakor tudi pri raznih civilnih oddelkih okr. sodišča je mnogo tekočih zadev in mnogo posla. Živahno je postalo tudi v zemljiški knjigi. Okoliški kmetje urejajo svoje zadeve. Hite plačevati dolgeve, nekateri celo odprodajo gotove zemljiške parcele, da se iznebe hipoteknih dolgov. Mnogi dolgovci so bili v zadnjem času izbrisani. Dobro znamenje pa je, da so se pri nas gospodarske in finančne prilike konsolidirale. V naslednjem omenjamo še nekatere prenosne lastninske pravice:

Obrotna banka v Ljubljani je prodala Ivanu Pečniku, posestniku v Stožicah št. 29, posestvo vlož. št. 375 k. o. Spodnja Šiška (hiša št. 18 v Polakovih ulici) za 87.400 lir.

Cunder Albin, fotograf, Ljubljana-Moste, Tovarniška ulica 5, je prodal Josipu Cofcu, policijskemu stražniku, Ljubljana, Lipičeva 2, nepremičnino vl. št. 425 k. o. Moste-Udmet (hiša št. 5 v Tovarniški ulici) za 22.800 lir.

Ribnica

Srednješolska in akademska mladina iz Ribniške doline se je v torek ob 9 dopoldne zbrala v cerkvi Matere božje v Novi Štifti in se udeležila sv. maše zadušnice za pokojnim prof. dr. Fr. Trdanom, ki je bil ribniški študijarji mladini prvi oče, svetovalec in podpiratelj. Sv. mašo je doval g. Bevka, o pokojnem pa je spregovoril g. Šonc.

Na torkov živinski sejem so kmetje pripeljali 51 goved. Vso živino so prodali in odpeljali na vse strani, največ v Ljubljano, Črnomelj in drugam. Posestniki so dobili za živino, ki so jih privedli prostovoljno po novi uredbi o zakolu živine, takojšnje izplačilo.

Sv. birma v Ribnici. Ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman je birmal v tukajšnji župnijski cerkvi v torek dopoldne več italijanskih vojakov in častnikov. Obredom je prisostvovala duhovščina, vojni kurat in številni častniki.

Sport. SK Ribnica bo igrala v nedeljo prijateljsko tekmo v Črnomlju in ne v Ribnici, kakor je bilo prvotno sporočeno.

Somnitz Ernest, trgovec v Ljubljani, Sv. Petra cesta 16, je prodal Josipini Šenkovi, Ljubljana, Pleteršnikova ulica 10, in dr. Marjanu Stegnarju, Vidi Stegnarjevi in Andreju Stegnarju, zasebni-kom v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 1, parcelo št. 51/56 k. o. Kapucinsko predmestje v izmeri 692 m² za 192.000 din. Ta pogodba je starejšega datuma.

Ljubljanski drobiž

Dogon na živinski sejem

Ljubljana, 21. avgusta.

Na včerajšnji, drugi mesečni živinski sejem je bilo po navodilih Prevođa iz raznih krajev okoli prignanih 124 glav različne goveje živine, tako volov, krav, telic itd. Živina je bila prodana po maksimiranih cenah pod kontrolo Prevođa.

Drugače je bilo na semenj pripeljanih 91 prašičkov za rejo, starih od 6 tednov naprej. Prodanih je bilo samo 30 prašičkov. Cene so bile 304 do 380 lir komad. Konj je bilo pripeljanih na ta živinski semenj.

Po 39 letih...

Bilo je 18. avgusta 1902. leta, ko je zanihala na svečan način velika ura pred justično palačo, to prav na rojstni dan cesarja Franca Jožefa, ko so bili svečano vseljeni vsi uradi okrajnega in takratnega deželnega sodišča v novosejdeno palačo. Zidali so jo dobri 2 leti. Od takrat je velika ura pred palačo v najhujši vročini, ob viharju in mrazu, v snegu in dežju kljubovalno vztrajala in izvrševala svojo važno funkcijo, kajti bila je za vse stranke in tudi za vse sodniške strogo merodajna glede točnosti časa. Po dolgih letih je omagala in postala invalid. Uprava justične palače je sedaj poskrbela, da so to važno uro popravili, jo temeljito pregledali in preuredili tako, da sedaj zopet izvršuje točno in vestno svoje funkcije. Po 39 letih je bila pač potrebna remedure in pokrepčila.

Kopalisce v Kozeljih

Zelja Ljubljancanov, zlasti mladine jugozahodnega dela Ljubljane, da bi bilo kopalisce Kozelja že letos otvoreno v obnovljenem stanju, se žal ni mogla uresničiti. Voja vira ter pomankanje cementa in drugih potrebščin sta tudi tu, kakor drugje, povzročila zastoj, ki pa je bil začasen. Dela so sedaj pospešena, toda ko bodo dovršena, bo že davno konec letošnje kopalne sezone in opravičeno je samo upanje, da bo do prihodnje to kopalisce res otvoreno. Bazen obnovljenega kopaliska bo nekoliko višje, kakor je bil prej, približno v nekdanjem Hribarjevem gaju. Kopalni bazen so pričeli sedaj betonirati, dela pa je prevzela stavbna tvrdka Matko Curk. Zanimivo je, da se je slovenski plavalni šport začel prav za prav v tem kopalisku, ki prejema vodo iz Gradašče. Vsi starejši vodilni plavalni športniki Ljubljane so se tu vadili športnih, plavalnih in skakalnih slogov. Sploh spada to kopalisce že v nekakšno tradicijo Ljubljane in bi ga seveda mersko obžaloval, ako bi ga po regulaciji Gradašče opustili. Hude nasprotne je zaradi jezusa imelo kopalisce med hišnimi lastniki in vrtnarji v Rožni dolini in na Vici. Zaradi jezusa v kopalisku ni namreč imela voda Gradašče dovolj naglega odtoka ter je pogosto zalivala polje. Sedaj bo kopalisce iz Gradašče vred tako urejeno, da ne bo oviralo odtoka vode, hkrati pa bo nudilo obiskovalcem vsa udobnost in lepe prilike za sončenje.

Nesreča v Zeleni jami

Snoči okrog pol 11 se je vračal železničar Anton Švigelj z dela domov v Zeleni jamo. Na samotni poti so ga napadli neznanci ter ga težko ranili v prsa. Napol nezvestnega Šviglja je prejel reševalni avto v bolnišnico. Dasi je poškodba zelo nevarna, vendar zdravniki upajo, da bodo Šviglja še rešili, zlasti zaradi tega, ker je bil pravčasno prepeljan v bolnišnico in mu je bila zdravniška pomoč takoj nudena.

Prijava presnega in kuhanega masla

Po odredbi Prehranjevalnega zavoda Vts, Komisarata za Ljubljano, pokrajino stopi racionaliziranje presnega in kuhanega masla v veljavo v četrtek 21. avgusta. Zato se počenši s tem dnem ta dva proizvoda smeta konzumentom prodajati samo za odrezke živilskih nakaznic za maslobo. Ker je po tej odredbi predpisana tudi prijava presnega in kuhanega masla, vabi mestni preskrbovalni urad vse izdelovalce masla ter trgovce na debelo in na drobno, da morajo najkasneje do petka 22. avgusta naznaniti vse zaloge presnega in kuhanega masla po stanju z dne 20. avgusta. Prijave naj oddajo v II. nadstropju Mestnega doma, soba št. 3 med uradnimi urami od 7.30 do 14.

Opozorilo in navodila posestnikom v Zgornji Šiški

Ljubljana, 21. avgusta.

Mestna občina je že pred letom dni, pozneje pa še večkrat, v dnevnem časopisu pozivala posestnike, naj zamejijo svoja posestva na vseh lomih in mejah, kakor jim je to bilo še posebej sporočeno po posebnih okrožnicah in po geometriji, ki novo meritev izvršujejo. Večina posestnikov se je tem pozivom odzvala, vendar jih je pa še mnogo, ki tega zamejčenja kljub zapadlemu roku do danes še niso izvršili. V smislu zakona o katastru čl. 12. in pravilnika k omenjenemu zakonu III. čl. 55. morajo posestniki ta zamejčenja na poziv izvršiti. V primeru pa, da tega do sedaj še niso izvršili, bosta to napravila po mejah, ki so v naravi vidne, prevzemnika nove izmere za k. o. Zg. Šiška, geometra Pelc Zvonimir in Breskvar Janez, oz. njih pooblaščenca, na stroške posestnikov. Te stroške bo od prizadetih posestnikov izterjala mestna občina. V stroške zamejčenja se vračunajo poleg mejnikov dela figurantov in honorarja geometrom tudi zamuda časa, zaradi česar bo celotno delo trpelo. Zato opozarjamo posestnike, da je ta način zamejčevanja precej drag in naj ga, v kolikor ga geometri še niso izvršili, takoj izvrše sami.

V primeru, da meje v naravi niso vidne in geometer sam ne more zamejčiti parcel, se te parcele ne bodo snemale in ne bodo prišle zaenkrat niti v kataster niti v zemljiško knjigo. V ta namen bodo naknadna merjenja na stroške prizadetih posestnikov. Ravno tako padejo stroški na te posestnike, za merjenje spornih mej, bodisi po odločitvi sodišča ali pa sporazumno.

Opozarjamo tudi, da morajo biti parcele zamejčene s pravilnimi obdelanimi mejniki ali pa betonskimi, katerih minimalni format je 10 x 10 x 60. Mejnike je ukopati tako, da gledajo iz zemlje ca. 10 cm. Vsa nepravilna zamejčenja se bodo popravila na stroške posestnikov.

Dalje še opozarjamo, da mejnikov ni treba postaviti na lome mej, kjer stoje poslopja v posestni meji (ne kapi!) ali pa betonske ozir. zidane ograje in so ti prelomi jasno vidni. Mejnike je treba postaviti ob lesenih plotovih, živih mejah, jarkih in podobno. V gozdovih pa je napraviti od mejnika do mejnika preseke.

Po omenjenih navodilih naj posestniki, ki tega še niso ali pa so nezadostno izvršili zamejčenje, takoj zamejčijo svoja posestva, da se izognejo velikim in nepotrebnim stroškom.

Nočna zdravniška pomoč za člane OUZD

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja zavarovance, naj zahtevajo zdravniško pomoč samo podnevi. Z ozirom na omejitve nočne prometa je v interesu članov in zdravnikov, da se zdravniški obiski na domovih vrše samo podnevi. *Uradni zdravniki so v nočnih urah dolžni odzvati se samo v zelo nujnih in neodločitljivih primerih.*

S Hrvaškega

Prijeti kršitelji policijske ure. Policijsko ravnanje v Zagrebu je objavilo, da je bilo v zadnjem času prijetih nad 700 oseb, ki se niso držale predpisov policijskih oblasti. 23 od teh so poslali v koncentracijska taborišča. Kaznovanci so morali plačati tudi 150.000 kun denarnih kazni.

V Chileju umrl hrvaški velebojarski. V Santiagu de Chile je nedavno umrl velebojarski, imenovan kralj nitrate, Hrvat Paško Baburica. Mož je bil rojen na otoku Koloteču pri Dubrovniku. Kmalu se je izselil v Južno Ameriko, kjer se je najprej bavil s prekupevanjem živine. Ker mu je posel dobro nesel, je kupil delnice soliternih rudnikov, dokler ni pozneje postal sam lastnik velikih rudnikov. Nazadnje je Baburica s svojim denarjem nakupil delnice tudi drugih velepodjetij v Ameriki in Evropi. Imetje njegovo je naglo raslo in so ga smatrali za milijarderja. Bil je gotovo najbogatejši Hrvat na svetu. Ker je bil samski, sta njegovo velikansko premoženje podedovala dva njegova brata, ki sta imela službo pri njem.

Prepovedano uvažanje 1000 in 500 dinarskih bankovcev na Hrvaško. Hrvaška narodna banka je izdala odlok, s katerim prepoveduje uvažati tujcem, ki prihajajo na Hrvaško, stare bankovce po 1000 in 500 dinarjev, ki so že prenehali biti zakonito plačilno sredstvo. Znesek, ki ga sme tujec prinesiti s seboj na Hrvaško, ne sme presežati vsote 500 dinarjev v drobižu. Kar se pa tiče uvoza tujih valut, pa bodo obmejne carinske oblasti izdale potniku posebno uvozno potrdilo, da bo smel tiste valute tudi odnesti s seboj pri odhodu iz države.

Novice iz Države

Bolgarska kraljica v Formiji. Bolgarska kraljica Ivana je kot zasebnica prispela v ponedeljek v Formijo Na postaji jo je sprejela princeznja Jelanda Calvi di Bergolo. Obe sta se potem odpeljali v vilo Guia, ki je last italijanske kraljeve družine.

Ponarejevalci raznih nakaznic. V Milanu je oblast prejela večjo družbo goljufov, ki so ponarejali nakaznice za bencin, nafto, premog, železo itd. Z njimi so obiskovali razne industrije in trgovce in jim te izkaznice prodajali z zagotovitvijo, da bodo željene količine surovin kmalu dobili. Voditelj teh goljufov je bil Gualtiero Mario Papo, ki se je izdal za letalskega častnika, odlikovanega z zlato, srebrno, bronasto in drugimi kolajnam za hrabrost, da bi s tem hitreje preslepil svoje žrtve. Seveda osleparjenci niso nikjer na ponarejene nakaznice dobili surovin, pač pa so skupno utrpeli škodo za dva milijona lir. Nazadnje je policija Papa in sedem njegovih pomagačev prišla in zaprla.

Železniška nesreča blizu Napolija. Premikalna garnitura, ki je stala na postaji Fuori Grotta, se je nenadoma iz nepojasnega razloga začela pomikati in drveti proti naslednji postaji. Na tej postaji je stal osebni vlak in vanj je udarila drveča garnitura. Več potnikov je bilo ranjenih, hujših posledic pa nesreča ni mela, pač pa je škoda precejšnja.

Osem oseb se je zastrupilo s kokošjim mesom. Družini delavca Karla Contina iz Padove sta v enem dnevu poginili dve kokoši. Domači se niso mogli sprijazniti z mislijo, da bi meso zavrgli, temveč so sklenili pojedati ga, še poprej pa so se odločili na sledeč poskus: domačnu mačku so vrgli kokošje drobovje in čakali na posledice, ki bi se morebiti pokazale na mačku. Ker pa po enem dnevu maček ni kazal nobenih znakov zastrupitve ali obolenosti, je gospodinja skuhalo obe piški in osemčlanska družina ju je pojedala. Toda že dve uri kasneje so zagledali domačega mačka, ki se je premetaval po tleh. Kmalu nato so tudi člani družine začutili hude bolečine v želodcu in začeli bruhati. Vsi so morali v bolnišnico, toda zdravniki se boje za njihovo življenje, ker je bila zastrupitev huda.

Vodo so prodajali za parum. S takšno domisljico so se mislili okoristiti v Firenci Pietro Ululo, Guido Piccini in Teobaldo Grandes. Poharjali s onavadno vodo, jo nalili v lične stekleničke in jih opremili s primernimi etiketami. Obiskovali so začeli ljudi, posebno pa ženske in jim tekočino prodajali kot najboljši francoski parum. Tako s opeharili več lahkovernežev, toda roki pravice le niso mogli uiti.

Pregled trupla blažene Marjete Savojske. Na posredovanje Prestolonaslednika je škof iz Albe Grassi izvedel pregled krste, v kateri leži truplo blažene Marjete Savojske. Pregled je bil potreben zaradi tega, ker so na krsti ob robovih nastale majhne razpoke in so molji začeli uničevati mrliška oblačila. Pri pregledu je bilo navzočih več zdravnikov specialstov ter zastopnik Prestolonaslednika. V krsti so dobili več kristalnih čaš, ki jih je tja položil Umberto Savojski, in iz katerih je polagoma izhlapeval nitrobenol, da je uničeval molje. Pregled je ugotovil čudovito dobro ohranjenost trupla blažene Marjete, ki je umrla leta 1464. Obraz je bil sicer mumificiran, roke in noge pa so bile obzrte od moljev, truplo, ki je bilo pokrito s najfinjšim platnom in tenko svilu, pa je imelo še lepo kožo, med tem ko so bile mišice že močno izsušene, pa še vedno takšne, da so ohranile pržnost in naravno reaktivnost na vsak pritisk kot bi bilo to živo meso.

40 kg cigaret zaplenjenih. K nedavnemu poročilu o zaplenih velikih količinah tujih cigaret v Milanu pri nekem Gorgonu Brunu, dostavljajo časopisi še naknadno poročilo, ki pravi, da so pri nadaljnji preiskavi policijski organi našli še 40 kilogramov najboljših angleških cigaret, ki jih je Gorgone prethotopil v Italijo skozi Grijo in Jugoslavijo.

Med petem umrl. Znani genoveški baritonist Obergio Biamini je v soboto na neki dobrodelni prireditvi v Ovadi imel na programu več točk. Ko je pel arijo iz »Seviljskega brivca«, ga je nenadoma popadla slabost. Prepeljali so ga v bolnišnico, toda tam mu življenja niso mogli rešiti, ker ga je zaradi hude srčne napake zadela kap.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

23. avgusta: »Via malac«. Izven. Znižane cene.

24. avgusta: »Okence«. Izven. Znižane cene.

P. n. gledališko občinstvo opozarjamo, da bodo igrali v dramskem gledališču v soboto, 23. t. m. v režiji P. Malca zelo učinkovito Knittlovo dramo »Via malac«, ki je žela koncem sezone izreden uspeh. Tokrat bo nastopila v vlogi Syl-veli Branka Rasbergerjeva, v logi matere pa Brankjeva. — V nedeljo, 24. t. m. pa pride ponovno na oder močno zabavna komedija Olge Scheinpligove »Okence«, v režiji J. Koviča, ki igra tudi glavno vlogo. Obe predstavi, ki ju je občinstvo pri zadnjih uprizoritvah sprejelo zelo simpatično, toplo priporočamo. Začetek obeh predstav je ob 19.30.

Axel Munthe: »Spomini in utrinki«

Nikdar ne bom pozabil te noči

Zdaj so molili k božji Materi in zdaj grozili meni. Sedel sem in buljil v otroka, včasih sem nje-mu brisal mrzel pot s čela, včasih sebi. Storil sem vse, kar je bilo v mojih močeh; zgubil sem sleherno upanje. Pričakoval sem, da bo otrok vsak hip umrl, in začel sem se izpraševati, ali ni prav za prav moje lastno življenje, nad katerim sem bedel.

Mrzlo sivo jutro je nazadnje pokukalo v sobo in gotovo bi razprostrilo svojo svetlobo nad truplom, da ni moje uho še vedno začutilo lahkega utripa otrokovega srca.

Proti jutru se je otroku boljše, srce je bilo krepkeje in utrip žile je bil bolj zaznaven. Deklica je jela stokati. Da ste videli materin obraz, ko je otrok naposled mogel izječljati besedi: »Mama, mama!«

Tokrat sem se spet zmotil, hvala Bogu, otrok se je vračal k življenju.

Kmalu nato sem zapustil hišo. Oče me je spremljal in ko sva prešla skozi blodišče zakonitih in slepih ulic, sva spet stala na trgu Mercato. Ponočil sem mu navodilo za ravnanje z malim bolnikom čez dan. Pogledal me je s prijaznimi očmi in to mi je bilo več ko odškodnina za noč brez spanja.

Domenila sva se, da se bova spet sestala še isti večer. Kako močno vesel sem bil njegovih prvih besedi: »Otroku je odleglo, blagoslovljen bodi San Gennaro!«

Da, deklici je odleglo in ob svojem obisku naslednjega večera sem izrazil svoje upanje, da bo živila. Obiskal sem jo tri večere zapovrstjo, vedno me je tja in nazaj spremljal njen oče, ki me je prišel čakati na trg Mercato.

Nisem vedel, na tem, da bi hodil tja sam, in sicer podnevi, zakaj je tedaj sem prav dobro razumel, zakaj rajši vidijo, da pridem potem, ko se stemni. Zadnji večer ko sem bil tam, sem se spoprijateljil z vsemi, razen s staro materjo, ki je sedela v svojem kotu in venomer brundala vame: »Ammazzacane!« (Dobesedno pomeni to: ubijalec psov ali konjedec in je priljubljena žaljivka med napolitanskim ljudstvom za nas zdrav-nike, ki je mnogo v rabi, a jo jaz prav posebno sovražim.) Ko sem pa odhajal pozno tisto noč, je stara mati stopila na prag in me gledala, kako se odpravljam skozi bedni kraj. Se dolgo so mi zve-nile v ušesih njene zadnje besede: »Naj vam bo naklonjen mir, ki si ga želite!«

Ko sem voščil očetu, srečno in ga vprašal, kako se piše, mi je odvrnil »Salvatore Trapanese«. Stvar me kot zdravnika seveda prav nič ne zadeva, a opazil sem, da sta bili začelnici družinskega imena, ki sem ju videl na srebrni kupi, v katero sem vlival zdravila za otroka, čisto drugačni. Don Salvatore je dodal, da če bi kdaj imel potrebo po njem, njegovo življenje in »cittello« (nož) eta mi na razpolago. Pokazal je proti oglu Vie Lavinio, kjer je navadno sedel star zamazan »ciabattino«

(čevljar) in popravljal čevlje, in mi dejal, naj grem samo k njemu, če bi kdaj kaj želel. Zahvalil sem se Donu Salvatoreju za prijaznost, on pa se mi je v svoji nevednosti zahvaljeval zaradi otrokovega življenja, in tako sva se ločila.

Vsa ta zgodba ni bogve kaj; sicer pa tudi ni tista, ki sem jo kanil povedati v začetku. Večkrat pozneje sem obiskoval to mestno četrt, toda Dona Salvatoreja nisem nikdar srečal. Zato sem kmalu vso stvar pozabil.

V tedanjih časih ni bil človek po teh revnih okrajih nič kaj varen. Skoraj sleherni dan so časniki prinášali bolj ali manj strašne popise nočnih vlovov in ubojev in zdelo se je, da je zarotniška družba razvijala živahno delavnost. To me hkrati spominja na lepe stare dni, ko je ta skrivna ustanova strahovala polovico Napolija. Meni se ni nikdar nič pripetilo in začel sem se izpraševati, če niso skoraj vse dogodivščine iz trte zvite.

Ko sem pa nekega večera slučajno hodil skozi četrt Vicaria, se mi je zdela, da me zasleduje na pogled zelo sumljiv možak. Bil sem tamkaj po opravkih in potem ko mi je bil dedec že precej časa za petami, sem se počutil resnično bolj varnega, ko sem prišel v Fondaco, kjer sem imel do-tisti prijateljev. Bolnik, ki sem ga hotel tu obiskati, je bil že medtem umrl. Zato sem ostal nekaj časa.

Ko sem odhajal, se je že močno mračilo. Nisem se dolgo hodil, kar sem zaslišal za seboj tihe korake. V takih primerih mora človek skrbeti, da si zavaruje hrbet. Zato sem se večkrat ustavil, da bi pustil nočnega pohajaka naprej. A vselej je glas korakov utihnil in če ne bi zdaj pa zdaj opazil neke temne sence, bi bil mislil, da sem slišal od-mev svojih lastnih stopinj. Toda Tappio je ves čas nemirno renčal in ko sem prekorach Piazetto dei Santi Apostoli, sem zagledal, da je bil isti

možak, ki je že ves večer hodil za menoj. Kmalu nato sem prišel do Via del Duomo, kjer je tudi ponoči zmerom precej prometa. Ustavil sem se na oglu, da bi videl, če bo še hodil za menoj, toda capin se ni hotel prikazati na dobro razsvetljeni ulici.

Naslednji večer sem spet zapazil istega malo-pridnega, kako je v neki razdalji stopal za menoj. Ko sem prišel domov sem slučajno pogledal skozi okno; videl sem, da sloni ob nasprotnem cestnem vogalu — a tokrat mu je žrtve gotovo ušla, zakaj ostali del večera sem ostal doma.

Nisem mogel več dvomiti, da je nepridiprav nekaj koval zoper mene, kajti kjerkoli sem bil, se je nenadoma prikazal tudi on in jasno je bilo, da je skušal na vse načine skrivati, da me zasleduje. Zagledal sem ga neko noč celo blizu pokopališča, kjer so pokopavali umrle za kolero — pogrebi so bili opolnoči. Ko sem odhajal s pokopališča, se je že daniilo. Povedati moram, da je hodil za menoj le v mraku; podnevi se je skrival kakor roparska zver.

Človek se vsemu privadi, in prav gotovo bi se tudi precej privadil temu, da me je nekdo stalno zasledoval, naj je njegova prikazen bila še toliko grozljiva. Vendar pa je bila moja slutnja kmalu potrjena na najbolj presenetljiv način.

Nekega večera sem stal ob pristanu in opazo-val, kako je somrak legel nad zaliv, medtem ko je stari Vezuv na mračnem nebesu prižigal svetilke s svojim ogromnim svetilnikom. Nenadoma sem zagledoval svojega zasledovalca, ki je tekel vzdolž obalnega pločnika, skočil v čoln in v obupni naglici odveslal iz pristani. Takoj nato sta dva stražnika planila v drug čoln in ga začela pre-ganjati. V manj kakor minuti se je na obali zbralo najmanj sto ljudi, ki so gonjo zasledovali z najbolj vnetim zanimanjem.

Za Bežigradom je življenja na pretek

Ljubljana, 21. avgusta. Na severu Ljubljane se je v letih po prvi svetovni vojni začelo razvijati predmestje, o katerem so mnogi mislili zelo domneve, češ da nima bogve kaj izgledov za razvitek, namreč Bežigrad. Le nekaj hiš je bilo za železniško progo, to glavno oviro, ki je preprečevala, da se mesto ni moglo širiti proti Posavju. Toda pomisleki so kmalu padli, zakaj v resnici naše mesto nikjer nima tako lepih možnosti za napredek, kakor na sončnem, zdravem severu, za Bežigradom.

Vsi pogoji so bili dani: ravna tla, ki so sama dajala dosti gradiva za gradnjo hiš, namreč suhi peščeni prod, ki ga že tisočletja sem nanaša Sava, odprto polje, vedno svež zrak s planin in neposredna bližina središča mesta po široki cesti. Res je, da so še pred nekaj leti bili možni načrti mesta Ljubljane, ki so Bežigrad označevali s široko zeleno liso, češ da je to nezazidano ozemlje, tako rekoč pravi vdor polja do sra Ljubljane. Danes je Bežigrad že zazidan del mesta, nič več ni predmestje, prav nasprotno: dejansko središče, kar se tiče prometa in živahnosti, je prav za prav tam, kjer se Bežigrad pričnjenja, to je prehod čez železnico na Tyrševi cesti.

Danes Ljubljankani ne beže več pred Bežigradom, kakor so nekoč bežali turški oblegovalci Ljubljane — odtod me! Kdo se danes pohvali: imam vilo ali hišo za Bežigradom, ta more biti v resnici ponosen na to.

Bežigrad, to idealno gradišče za stanovanjska poslopja, se je v teku zadnjih dvajsetih let tako razvil, da ga moremo smatrati za nekakšno novo Ljubljano, bolj vedro, bolj smelo in bolj smeječo se, kakor je stara, tista pred železniško progo.

So tudi temne točke za Bežigradom. Tam, kjer je bilo nekoč najbolj cvetoče industrijsko podjetje Ljubljane, nekdanji Tönnies, oziroma Strojne tovarne in livarne, tam je sedaj puščava, razpadla poslopja, osamelost. To zemljišče sedaj čaka, da ga spremene v lepo stanovanjsko naselbino. Ko se razmere nekako uredijo, bodo tu nedvomno zrastle lepe hiše, saj točka je prav vzgladna — tik ob glavnem kolodvoru, tik ob glavni cesti, tik ob tramvaju.

Kos stare Ljubljane, še več, velik kos slovenske zgodovine in kulture, je nekdanje pokopališče sv. Krištofa. Kdor zna brati, v teh kamnih, deloma zazidanih v povečano župno cerkev, v ograje, deloma še ostalih na pozabljenih grobovih, ta bo tudi znal razbrati vso našo preteklost, našo nekdanjo slavo, naše boje, naše nekdanje bolečine in naše zmage. Imena, kakor jih le še redkokdaj srečamo, izumrle rodbine, letnice, tu zopet ožive v spominu.

Redka stavbna umetnina se dviga sredi nekdanjega pokopališča: Baragovo semenišče, skoraj dovršeno, le še nekaj malega bi bilo treba izpopolniti in naš duhovniški naraščaj bi imel za dolgo bodočnost krasen dom. Tam dom je sedaj približno ohišje onih družin, ki so se zatele v Ljubljano in v novem semenišču našle lepa stanovanja. Obiskovalec vpraša: »Koliko plačate najemnine?« Družinski oče odgovori kot nekaj samo ob sebi umevnega: »Nimam zaslužka, torej ne plačam nič, tisti, ki kaj zaslužijo, že plačajo nekaj!«

Na Navje, ta naš slovenski Panteon, skromen, a topel, prirčen, je dohod za lepo tlakovano, s topli obsajene Vilharjeve ceste. Tiho hodi, globoko ponižno se skloni, popotnik, ki hodi v vročem opoldanskem soncu meseca avgusta mimo teh spomenikov, mimo teh grobišč. Skloni se pred osrednjim grobom tistega človeka, ki je bil tu pokopan pred osminimi meseci, ki še nima nagrobnega napisu, pa je vendar vsak dan sveže cvetje na njegovem grobu. Prav sedaj dehte rožaste lilije in slovenski nageljni na njem...

Še en skok do carinarnice. Uradno poslopje je vse lepo očedeno, stanovanjska naselbina pa kar žari zdravja, po oknih cvetle, otroci se igrajo med poslopji in človek se rad spomni onih časov,

Bob na Barju

Ljubljana, 21. avgusta.

Pred nekaj tedni smo poročali o težnji kmetov Ljubljanske pokrajine, da bi posadili čim več boba, leče in prosa, tedaj starih in plodnih rastišev slovenske zemlje. Bob je letos na primer prav dobro uspel, toda le tam, kjer so tla zanj, namreč na suhi, nekoliko peščeni zemlji, nikakor pa ne na izsušenih močvirjih. Zato so žalostno propadli vsi poskusi raznih uglednih kmetovalcev na Barju, da bi zasadili boba. Ta hvaležna rastlina sicer rodi tudi tridesetkratno, toda samo primerno zemljo mora imeti. V okolici Ljubljane pa smo sedaj videli, da je boba bogato obrodil le na stari zemlji, tako imenovani »trdinke«, ne pa na svežem, komaj pred kratkim osušenem zemljišču. Na »trdinke« se listna uš boba sploh ni prišla, uničila pa je vse nasade na »novinici«. Celo holandska vrsta boba, prav tako vzgojena na osušenem ozemlju na Holandskem, se na Ljubljanskem barju ni obnesla. O tem bi najbolje vedel povedati g. Tit Grčar, upravitelj žole na Barju. Ta odlični pospeševatelj vrtnarstva in kmetovanja na Barju je imel letos dvojno izkušnjo z bobom: izvrstno z bobom na »trdinke«, skrajno slabo pa z bobom na »novinici«.

Vse kaže torej, da boba (enako tudi leči) bolj ugašajo apnenčasta, stara tla, kakor nova, komaj izsušena in slabo prežeta z bakterijami.

Za Ljubljansko barje torej boba po večini ni, pač pa drugo rastlinje, kakor zeljenava, zelje, kvečjemu fižol in krompir, ob primerni obdelavi pa zlasti žitarice, predvsem rž in ječmen.

koliko truda je nekoč bilo treba, da smo dobili ta poslopja — plačana iz našega denarja.

Stadion — naš ponos. Mladi ljudje, smeli, žilavi, ogoreli. Igrajo odbojko, vadijo lahko atletiko. Oči se jim svetijo, tukaj vera v življenje, v bodočnost in v nove zarije še ni usahnila, tu še krepko žari in daje upanje, da iskra našega ognja še ostane vse dni.

Takoj poleg stadiona pa usiha naselbina v gramozni jami. Nekoč je imela ta naselbina skoraj 50 hiš, danes jih je samo še 17. Nesrečna misel je vodila tedanje občinske očete, da so del brezdomcev poslali v tamo. Okoli ponosne vile, imenitna ljudska šola, največja v Ljubljani, v bližini moderna gimnazija, tu pa revna naselbina brez upanja, tik pred likvidacijo. Nekaj fižola še raste okoli hiše, lastnikom se ne ljubi, da bi izboljšali svoja poslopja, ker vedo, da ne bo dolgo trajalo. S kakšno ljubeznijo se na primer trudijo njihovi tovariši v bedi v Mestnem logu, ker vedo, da jim bo domek ostal, da ne govorimo o Galjevi, kjer so si naseljenci zgradili prave gosposke hiše.

Tak je torej Bežigrad sedaj. Pridi, če hočeš, in ogled si ga. Videl boš dosti, zakaj življenja je tam na pretek.

Šolska obvestila

I. moška realna gimnazija v Ljubljani (Vegova ulica). Popravni izpiti bodo 28. in 29. avgusta po razporedu, ki visi v veži šolskega poslopja. Prošnja za popravni izpit je treba nasloviti na ravnateljstvo in jo obenem z letnim izprijemalnim priložiti razredniku k izpitu. Kolkovana mora biti s 3.80 L in še po 3.80 L za vsak predmet. Privatiisti naj take prošnje vložijo takoj v ravnateljevo pisarno. Sprejemni izpit za vpis v prvi razred bo 30. avgusta ob 8. Prošnje, kolkovane s 3.80 L, je treba vložiti takoj v ravnateljevo pisarno. Priložiti je rojstni list in izprijemalno (potrdilo) o dovršenem 4. razredu ljudske šole. Vpisovanje bo 1. in 2. septembra od 8 do 12 in od 16 do 18 v ravnateljevo pisarno za prvi razred; 2. septembra od 8 do 12 v lanskih učilnicah za dosedanje učence v 2. do 8. razred; 3. septembra od 8 do 12 v ravnateljevo pisarno za učence z drugih zavodov; 4. septembra od 8 do 12 v ravnateljevo pisarno za zamudnike. Za vpis mora prinesiti vsak učenec izpolnjeno »prijavo« (formular pri šolskem slugi), kolkovano z 19 L, lansko šolsko izprijemalno in davčno potrdilo. Pri vpisu mora plačati v gotovini: 15.20 L (za zdravstveni fond, knjižico in učila) in šolnino po lestvici, ki je nabita v šolski veži. Prvošolci morajo prinesiti k vpisu še rojstni list in izprijemalno s potrdilom o uspešno opravljenem sprejemnem izpitu. V prvi razred se bodo vpisovali le učenci, ki so rojeni v letih 1928, 1929, 1930 in 1931. V peti razred se morejo vpisati le učenci, ki na dan vpisa še niso dovršili 17 let, v sedmi ne starejši od 19 let. Prošnja za spregled starosti do dveh let naj prizadeži naslovijo na Visoki komisariat in vložijo takoj pri ravnateljstvu. Začetna služba božja bo dne 22. septembra ob 8.15 v cerkvi sv. Jakoba. Po maši pridejo učenci v šolo. — Ravnateljstvo.

Srednja glashena šola pri Glasbeni akademiji v Ljubljani. Na srednji glasheni šoli se poučujejo sledeči predmeti: Teoretični predmeti (harmonija, kontrapunkt), solopetje, klavir in orgle, violina in vsi orkestrski instrumenti, opera in dramska umetnost. Pogoje za sprejem in vse potrebne informacije dobe zainteresirani v pisarni Glasbene akademije, Gospodarska ulica 8-I. Novi gojenci, ki žele vstopiti na Srednjo glasheno šolo se morajo s kolkovano vlogo (3.80 lir) prijaviti k izpitu do 5. septembra. Tiskovine dobe v pisarni Glasbene akademije. Sprejemni izpiti za te gojence bodo od 8. do 13. septembra. Za ostale gojence je vpisovanje od 1. do 15. septembra, popravni in prestopni izpiti pa v roku od 28. do 30. avgusta. Kolkovane prošnje za popravne izpizite sprejema pisarna do 26. avgusta. Začetek pouka 16. septembra.

III. mešana meščanska šola v Ljubljani-Moste. Popravni izpiti 30. avgusta, vpisovanje od 1. do 3. septembra, šolska maša 22. septembra. Podrobnosti na razglasni deski v šoli.

II. državna realna gimnazija v Ljubljani. Popravni izpiti bodo od 27. avgusta 1941 dalje po razporedu, ki je objavljen na razglasni deski v I. nadstropju gimnazijskega poslopja. Sprejemni izpiti za I. razred bodo 29. avgusta od 8 dalje. Prošnje, kolkovane s kolkom za 3.80 lir (10 din), s prilogi: rojstni list in sprijemalno o dovršenem IV. razredu ljudske šole ter zadnje šolsko sprijemalno je treba vložiti pri ravnateljstvu dne 26. avgusta dopoldne. Dopolnilni izpiti bodo dne 29. avgusta ob 8. — Vpisovanje lanskih učencev bo 2. septembra od 8—12 po razredih, 3. septembra vpis za I. razred, 4. septembra pa vpis tujih učencev, oboje v tajnikovi pisarni. K vpisu mora prinesiti vsak učenec lansko sprijemalno in davčno potrdilo. Prvošolci in učenci drugih zavodov pa tudi rojstni list. — Otvoritevna služba božja bo dne 22. septembra ob 9 v cerkvi na Rakovniku, po maši se zbere učenci v gimnaziji. 23. septembra se začne redni šolski pouk. — (K vpisu mora prinesiti vsak učenec pravilno izpolnjeno prijavo, kolkovano s kolkom za 19 L (50 din) — obrazec se dobi pri gimnazijskem slugu — in plačati za zdravstveni fond 7.60 L (20 din) in po 3.80 L (10 din) za dijaško knjižico in učila.)

Koledar

Danes, četrtek, 21. avgusta: Ivana, Fr. 8. Petek, 22. avgusta: Timotej.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Z univerze. Na rektoratu ljubljanske univerze naj se takoj zglase predsedniki, oziroma po en odbornik, naslednjih akademskih društev: Društvo slusateljev: medicinske, filozofske in teološke fakultete, dalje akademskih društev: Vir, Veda, Pravda, Savica; klubov: Ognjišče, kemikov, strojnikov, akademske smučarske organizacije, Kladivo, Ruda, Bolgarskega akademskega društva Hristo Botev in akademska oblast politične zveze. — Rektorat kr. univerze v Ljubljani.

Darovi Rdečemu križu. Mesto rož na krsto ge. Tomček Stritofove sta darovala Rdečemu križu ga. Toni Cerne in g. dr. Ivan Cerne 200 lir. — Ob priliki odhoda priljubljenega predsednika okrožnega sodišča v Ljubljani gospoda Petra Keršiča v za-

Vsakega naročnika „Slov. doma“ dolžnost je, da se naroči na

SLOVENČEV KOLEDAR

Letos bo koledar izšel najmanj mesec dni preje kot lansko leto, zato ga naročite takoj! Velika knjiga bo obsegala razne pregledne svetovnih dogodkov, gospodarskega življenja, koristne sestavke iz kmetijstva, sadjarstva, gospodinjstva, razne leposlovne prispevke, pesmi, smešnice, anekdote itd. Poleg vsega tega bo pa v koledarju še lepa povest.

V koledarju bo večbarvna bakrotiskna slika Žužemberške Marije. — Toda s koledarjem bo vsak prejel še posebno lep dar. — Priložene bodo pristne slovenske jaslice, ki jih bomo z največjim veseljem postavljali za Božič. — Tako lepih pri nas še ni bilo. —

Ze radi jaslic, ki so tako lepo, toplo središče vsake družine za Božič, naj vsakdo naroči »Slovenčev koledar«, ki stane le 9 lir in 2 liri za pošiljkatvene stroške. Za nenaročnike stane koledar 20 lir.

Koledar naročite takoj pri našem zastopniku v Vašem kraju!

Zastopniki, takoj na delo, le do konca septembra imate letos čas!

Kjer pa ni našega zastopnika, pa ga naročite naravnost pri Upravi »Slov. doma«, Kopitarjeva 6, Ljubljana, ali pa še bolje po položnicah, ki jo bomo v kratkem tudi »Slov. domu« priložili in s katero nakažite poleg naročnine za list še za koledar 11 lir. Vedeli bomo, da je to za koledar in Vas bomo vpisali kot naročnika.

Ne odlašajte, ampak takoj naročite „Slovenčev koledar“!

„SLOVENČEV KOLEDAR“
Ljubljana, Kopitarjeva 6

služeni pokoj so v znak hvaležnosti uslužbenici pisarn okrožnega in okrajnega sodišča v Ljubljani ter osebe ljubljanske jetnišnice darovali Rdečemu križu znesek 190 lir. — Otroci družin Juvan, Tovornik, Campa, Gšpan, Kobler in Jan na Vrtači so darovali v prid socialne akcije Rdečega križa 74.60 lir kot čisti dohodek igre. — Cebelarska podružnica na Viču je darovala Rdečemu križu 50 lir mesto venca na grob g. Pezdrija Franca z Viča. — Trdka Avtomontaža d. d., Ljubljana je darovala Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč 300 lir. — Vsem darovalcem najlepša hvala!

Iz loja dobro mast si pripravimo, če loj razrežemo na precej velike kocke in ga polijemo z mlekom. Ko loj tako nekaj ur stoji, ga osolimo, pridenemo še nekaj lovorjevih listov in začnemo cvrtiti. Ko se ocvirki lepo zarumene, pridenemo kosček suhega kruha, najbolje skorjo, napol preležano čebulo in eno jabolko. Loj pražimo toliko časa, da postanejo ocvirki zelo temni. Važno je pa, da se loj počasi strjuje, ker tako postane kašnat in je primeren za splošno rabo. Ocvirki so posebno dobri za tako imenovane koroske cmoke, a kruh, ki smo ga prej dali v loj pri praženju, je tudi poraben za cmoke, čebula pa prav dobra za juho.

Liam O'Flaherty:

Pretep

Sweeneyev mehki obraz je bil gladko obrit in zdrave rdeče barve. Podbradek mu je bil svež in še rdeč od brljanja in razpenjenega brivskega mila. Poteze ustnic pod skrbno pristrženimi brki so mu bile jasne in pravilne. V sinjih očeh, ki so mu jih napol pokrivala veke, se je odkrivala nekakšna ravnodušna nagajivost. Celo poza njegovega lepo oblikovanega telesa, s katerimi se je sklanjal daleč na levo, je bila žaljiva. Tomo se ni mogel dalje premagovati. S stisnjenim pestjo je udaril po pultu in zamolklo zamrmral. Točajka je planila pokoncu, si vrgla roke za vrat in vzkliznila: »Jezus, Marija in sveti Jožef!« Toda čudno: niti Sweeney niti njegova dva prijatelja se niso zmenili za to. Tomo je spet zarenčal. Sweeney se je obrnil, si del rok pod pazduho in ga pogledal. Tri sekunde je bilo vse tiho. Tomo je jezno premisljeval sam pri sebi, kako bi nahnul Sweeneyja.

»Kaj si mi že rekel lani?« je slednjič zakrutil. »Si še možak, kakor si bil lani?«

Sweeney se je oprl s hrbtom nazaj in se z obema komolcema naslonil na pult. Nato je zapovestno tlesnil s tretjim prstom in palcem obeh rok.

»Kaj mi je mar, kar sem rekel lani ali pa letos,« se je odrezal.

Nato je bil nekoliko trenutkov molk, med katerimi sta moža ježno merila drug drugega. Potem je Tomo spet začepetal z desno nogo in iznova zakričal:

»Ni ga moškega v Inverari, ki bi se mogel meriti z menoj. Z mezinem bi lahko pobil vse pegaste, ščelinate in kozave pijance v našem okraju!«

Spet je zamolklo zamrmral in si jel odpenjati telovnik. Komaj se je držal pokoncu.

»Povedal ti bom, kaj je s teboj,« se je posmehnil Sweeney in obraz se mu je pretegnil v prezirno mrdro. »Potreben si, da te nekdo prime za nos.«

Tomo je zamrmral, začepetal z obema nogama, zaškripal z zobmi in stopil korak nazaj. Hotel je skočiti ali kaj, pa je padel s kolki na prazen sed. Nato je začel tuliti, kakor da bi se jokal.

»Sam sem,« je vokal, »sam sem proti trem,« ni nikogar ni tu, da bi mi držal suknjic, ko mu bom izbil oči iz glave.

Moj Bog, zakaj me nihče ne prime, ubil ga bom.«

Ko je Sweeney videl, da je njegovemu nasprotniku srce udalo, si je trdnje pritegnil pas okoli ledij. Vrgel je od sebe konjski bič, žepni nož, tri trinke in svetiljico z Jagnejtom. Tako je stal na sredi pivnice in bojevito začepetal z desno nogo.

»Kakršnega me je Bog ustvaril, stojim tukaj,« je z domisljajim izrazom v očeh vzkliznil proti točajki, »nobenega orožja nimam pri sebi in nihče ne bo ganil niti z mezinem, da bi mi pomagal. In še več, z golo roko lahko opraviš z vsakomur, ki ga je kdaj koli v pijanosti zaplodil oče, in eno tako revše stoji pravkar tu pred menoj.«

Druga dva moža sta se muzala in Tomo, ki ga je bila malone že minila vsa jeza na Sweeneyja, je začel iznova rohneti, da bi vsemu svetu dokazal, da se ne boji. Po svoji naravi je bil namreč blagega srca. Nato je skočil pokoncu in s poslednjimi močmi vrgel od sebe telovnik. Ta je padel na pult ter prevrnil pintsko steklenico. Vsi so planili, da bi pobrali pint, in so zakričali hkratu: »Ne razbijaj hiše!«

»Vse bom zbil,« je kričal Tomo. Izognil se je Sweeneyu in začel skakati po sobi. Butal je z glavo v stene, grizel stole in divje brčal. Sweeney se je odmaknil proti pultu, ker bi se bil rad izognil stika z njim. Točajka je začela prestrašeno vptiti. Tovariša, ki sta bila pogumna, ker nista pričakovala tepeža, sta ga prišla in ga skušala z besedo pomiriti. A kakor hitro sta ga prišla, se je Tomo resno razljutil. Začel je kar besneti. Zavedal se je svoje nenavadne moči. Zgrabil ju je posamej za eno roko ter ju z enim samim sunkom treščil ob zid, kjer sta se zgrudila. Nato je planil proti Sweeneyu. Ta pa je spretno odskočil. Tomo je zadel ob pult in obležal. Sweeney je medtem bojevitost čakal s stisnjenimi pestmi. Tomo je dolgo časa ležal. Nato so mu možgani jeli iznova delovati. Prevzel ga je strah. Cutil je, da se je osmešil. Utegniti bi ga aretirali. Kaj neki počenja Sweeney tam za njegovim hrbtom?

Zakaj vsi tako molče? Delal se je močno pijanega, čeprav je bil že malone trezen. Grgral je in hlipal in kar tako meni nič tebi nič mahal z rokami po pulu. Nato se je s težavo skobacal pokoncu in se hlinil, kakor da ne vidi Sweeneyja.

»Ni enega. Trgal si je srajco in momljal: »Ni ga moškega.««

Tedaj ga je Sweeney, ki je bil nervozen od strahu, da bi ga Tomo utegnil zgrabiti ter ga s svojimi krepkimi rokami pobiti do smrti, nenadoma udaril po spodnji čeljusti, da je padel na tla.

Mož se je kmalu osvestil in jih slišal govoriti:

»Ubožec,« je dejala točajka, »saj ni slab človek, ampak kakor hitro popije nekoliko kapljic, že izgubi pamet.«

»Saj mu ni nihče rekel žal besedice,« je dodal Sweeney.

»Če bi me kdo drug tako butnil,« je opomnil eden izmed mož.

Tomo se je čutil osramočenega, toda preslab je bil, da bi bil mogel uveljaviti svoje moštvo. Namesto tega je naglo izpraznil dva kozarca žganja in odšel iz krčme. Na poti proti domu se je glasno cemeril. Postajal je na sredi ceste, škripal z zobmi in prisegal, da bo prej ali slej že obračunal s Sweeneyem.

Ko je prišel domov, je razbil ves porcelan v hiši. Napravil si je, krepke, da bi ga zadegal v Sweeneyja, in je nazadnje zaspal na ognjišču. Drugo jutro ga je bolela glava, ko je šel na delo.

Tako je storil dvakrat vsako leto.

Novi maksimalni cenik življenjskih potrebščin

Veljaven od 20. avgusta dalje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX določil naslednje maksimalne cene v prodaji na debelo in na drobno za spodaj navedeno blago.

Maksimalne cene določajo v kategorični obliki mejo, pod katero se morajo stvarno gibati cene pri veletrgovcih in trgovcih na drobno; iz tega naravno sledi, da je mogoče prodajati nižje kot po maksimalni ceni, toda nikoli više kakor po njej.

Trgovci na drobno, ki nimajo v zalogi blaga cenejših vrst, so dolžni prodati potrošniku po isti maksimalni ceni enako blago višje vrste.

a) Na drobno:

1. Kruh, testenine, moka, riž, fižol itd.

Kruh iz enotne moke: v kosih do 100 gr = kg 2.40 lir; v kosih od 100 do 200 gr = kg 2.25 lir; v kosih od 200 do 500 gr = kg 2.20 lir; v kosih od 500 do 1000 gr = kg 2.10 lir. Testenine iz enotne moke kg 4.10 lir. Pšenična moka, enotna kg 2.30 lir. Koruzna moka, enotna kg 1.70 lir. Riž »Splendor« kg 3.70 lir. Fižol: la nizke vrste kg 3.60 lir; la nizke vrste kg 3.25 lir; visoke vrste (preklar) kg 3.80 lir. Krompir: uvožen kg 1.40 lir; domač kg 1.10 lir.

2. Olje, surovo maslo, mast, slanina.

Jedilno olje liter 9.60 lir. Surovo maslo kg 20.50 lir. Slanina: sveža kg 11.80 lir; soljena kg 12.80 lir; prekajena kg 15.20 lir. Mast kg 15.20 lir.

3. Kis: vinski liter 4 lire; špiritni liter 2.90 lir.

4. Mleko, sir, jajca.

Mleko liter 1.60 lir. Sir Ementalec kg 17.85 lir. Sir Trapist kg 16.70 lir. Jajca sveža, nad 58 gr, kos 0.75 lir; jajca sveža, pod 58 gr, kos 0.65 lir.

5. Sladkor in kavni nadomestki.

Sladkorna sipa kg 7.20 lir; sladkor v kockah kg 7.30 lir. Cikorija kg 10.75 lir. Figova kava kg 11.10 lir. Žitna sladna kava (a la Kneipp) kg 8.60 lir. Ržena kava v orig. zavitkih kg 8.45 lir. Ječmenova kava v orig. zavitkih kg 6.85 lir. Ječmenova kava prosta kg 5.40 lir.

6. Gnjat, salame in klobase itd.

Prekajena gnjat, surova kg 15.20 lir. Prekajena gnjat, kuhana kg 28.50 lir. Hrenovke kg 14.25 lir. Šafalade kg 12.15 lir. Šunkarica kg 15.20 lir. Klobasa, »letna« kg 13.30 lir. Klobasa, »lovska« kg 9.10 lir. Klobasa, »kranjska« kg 18.25 lir.

7. Kuriva in mila.

Premog Bela krajina: kosovec stot 19.40 lir; kockovec stot 18.60 lir. Premog Kočevje: kosovec stot 13.70 lir; kockovec stot 12.55 lir. Drva: mehka za prostorni meter 41.80 lir; mehka v kolobarjih po 18 kg (20x50 cm) 4.55 lir; butare, zvezane z žico, 1 m dolge (suh smrek ali jelov les) stot 18.50 lir; trda: la kakovosti za prostorni meter 115 lir; la kakovosti za prostorni meter 110 lir; IIIa kakovosti za prostorni meter 100 lir.

Cene veljajo za razlagana in na dom postavljena drva. Bukovo ogelje kg 1 lira. Milo, enotno: 50% kisline kg 9.80 lir; 40% kisline kg 8.45 lir.

b) Na debelo:

1. Testenine, moka, riž, fižol itd.

Testenine iz enotne moke, stot 390 lir. Pšenična moka enotna 210 lir. Koruzna moka, enotna 152 lir. Riž »Splendor« 3.10 lir. Fižol: la nizke vrste 323 lir; la nizke vrste 285 lir; visoke vrste 323 lir; la nizke vrste 285 lir; visoke vrste (preklar) 342 lir. Krompir, uvožen 115 lir.

2. Olje, slanina, mast.

Jedilno olje stot 839.50 lir. Slanina osoljena 1132.40 lir. Mast 1330 lir.

3. Kis: vinski hl 350 lir; špiritni 250 lir.

4. Sir.

Ementalec stot 1444 lir. Trapist 1368 lir.

5. Sladkor in kavni nadomestki.

Sladkorna sipa stot 690 lir, sladkor v kockah 699.20 lir.

Cena za proizvajalca:

Cikorija kg 8.15 lir, figova kava 9, žitna sladna kava (a la Kneipp) 7, ržena kava v orig. zavitkih 6.90, ječmenova kava prosta 4.40 lire za kg.

Cena za veletrgovca:

Cikorija kg 9 lir, figova kava 9.65, žitna sladna kava (a la Kneipp) 7.50, ržena kava v orig. zavitkih 7.35, ječmenova kava v orig. zavitkih 6, ječmenova kava prosta 4.70 lire za kg.

6. Suho meso, prekajeno, klobase

Prekajena gnjat, surova kg 14.65, hrenovke 13.70, šafalade 11.60, šunkarica 14.65, klobasa: »let-

na« 12.75, »lovska« 8.55, »kranjska« 14.65 lire za kilogram.

7. Kuriva in mila.

Premog Bela krajina: kosovec tona 114.—, kockovec 110.20 lire tona. — Premog Kočevje: kosovec 96.90, kockovec 86.60 lire tona. — Cene premoga veljajo franko vagon rudniška postaja, brez javnih davščin.

Drva, prodajna cena za proizvajalca: Ljubljana, franko postaja ali dostavljena v hišo, nerazlagana: mehka (za prostorni meter) 38 lir; trda: I. kakovosti 89 lir, II. kakovosti 75, III. kakovosti 65 lir, bukova drva franko vagon nakladalna postaja: I. kakovosti (za prostorni meter) 67.50 lir, II. kakovosti 63.25, III. kakovosti 55 lir. Drva I. kakovosti so: bukova drva, suha, največ 5% okroglice ali grčavih ali slabše vrste. Drva II. kakovosti so: bukova, suha, največ 15% okroglice ali grčavih ali slabše vrste. Drva III. kakovosti so: mešana drva.

Ogije, vilano in suho, franko vagon nakladalna postaja: bukovo (stot) 70 lir, hrastovo in drugo 65 lir za stot.

Milo enotno: s 50% mastne kisline stot 740, s 40% mastne kisline 684 lir za stot.

Opombe: 1. Maksimalne cene določajo najvišjo dopustno mero, pod katero se vsekakor morajo držati dejanske veljavne cene v trgovini na debelo in na drobno.

2. Cene na debelo je razumeti za blago franko skladišče prodajalca, vključno ambalažo, izvzemši vreče. Davek na potrošnje, razen pri moki, ni všteti v gornjih cenah.

3. Pri prodaji na debelo je cenik obvezen za vso pokrajino, pri prodaji na drobno pa le za mestno občino Ljubljano. Za vse ostale pa velja kot smernica pri urejanju cen.

4. Okrajna načelstva za svoja območja lahko določijo še nižje cene, vse popravke navzgor pa bi morala predložiti v odobritev predhodno Visokemu komisariju.

5. Spredaj navedene cene se zaokrožijo tako, da deli nad 2.5 cent. dajo 5 cent., deli pod 2.5 cent. se pa ne upoštevajo.

6. Ta maksimalni cenik mora biti izvešen v vseh skladiščih, prodajalnih in obratovniških, ki prodajajo v njem navedeno blago. Izvešen mora biti na vidnem in kupcu lahko dostopnem mestu. Razen tega morajo biti tudi na posameznih predmetih, namenjenih za prodajo na drobno, listki z oznako cen.

7. En prostorni meter drv je enak 500 kg po teži pri trdih in 325 kg pri mehkih dreveh.

8. Vsako kršenje teh predpisov se po pregledu kazensko po veljavnih zakonih in navedbah.

Ljubljana, dne 20. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar: Emilio Grazioli.

Vzroki za zakonske spore — po ameriško

Vseučiliški profesor Hortefield, ki uči na univerzi v ameriškem mestu Texasu, je po dolgih raziskavanjih ugotovil, da so razlogi za spore in prepire z zakonsko družico naslednji:

1. Če mečeš pepel od cigarete in cigar na preproge.
2. Če mečeš izrabljena rezila za britje na tla po kopalnici.
3. Če prihajaš vsaj trikrat na teden prepozno h kosilu.

Sv. oče Pij XII. je zadnje čase sprejel dva tisoč novorojenih parov. Slika nam ga kaže pri takem sprejemu, ko hodi okoli novorojenčev in daje roko.

Ali naj bo vrt čez zimo prazen?

V prošli svetovni vojni je zrastle v okolici Dunaja in v okolici drugih večjih avstrijskih in nemških mest, prav tako tudi okoli Ljubljane mnogo vrtov in vrtničkov. Pobudo za te vrtove je dal Schreder in se zato tudi po njem imenujejo. Obdelovali so jih pridni meščani in tako sami sebi najbolj pomagali pri skrbi za prehranjevanje svoje družine. Tudi letos je marsikdo vzel v najem košček zemlje, ga pridno obdeloval, tako da je bil ves izrabljen.

Toda jesen prihaja v deželo, vrtnina izginja z gredic, tu pa tam se kažejo koščki prazne zemlje. Ali naj ti ostanejo na jesen in čez zimo neizrabljeni?

Mnogi ne vedo, da lahko tudi v jeseni posejemo in posadimo razno povrtnino, ki nam dozori že to leto ali pa prav zgodaj spomladi, ko nikjer še ne dobiš ničesar.

V mesecu avgustu moramo posejati pomladno čebulo, ki da že meseca majnika kar lep pridelek. Ko setev vzklije, jo preplulimo 12 x 24 cm vsakebi, odvisne sadike pa na novo potaknemo. Tudi zimski česen in šalotko spravimo v septembru v zemljo. Spomladi, ko bo tudi česnja primanjkovalo, ga bomo imeli tudi doma že dovolj.

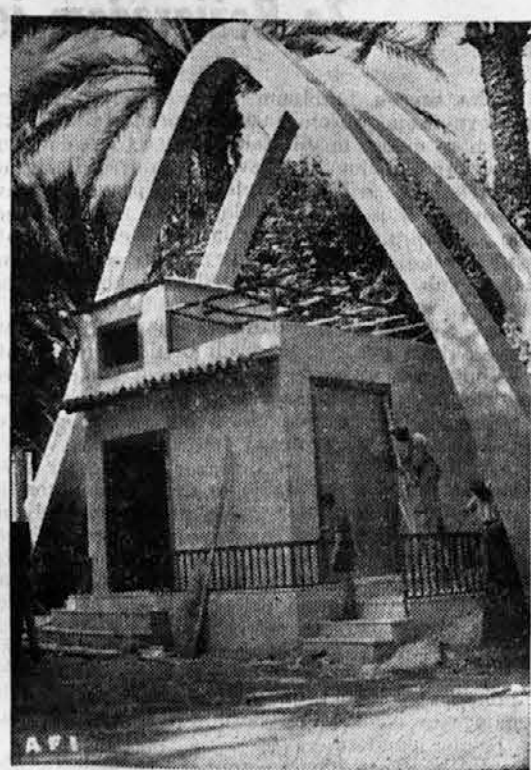
Mnogo važnejša pa je setev zimske solate. Sejati jo pričnemo konec avgusta, a najboljše se obnesejo setve v prvi polovici septembra. Previdneje postopaj, če setev dva- do trikrat ponoviš in vzameš za vsako setev drugo vrsto zimske solate. Lahko pa tudi seme zmešaš ali pa poseješ vsakokrat semena ločeno. Pri nas sta udomačeni sorti zimskorjava in zimskozelena solata. Prva ima na temnozelenih listih rjave pege. Ker pa nekatere solate bolje preneso suhe zime, druge pa zopet mokre, posejemo poleg obeh zgoraj omenjenih še katero vrsto od sledečih sort: »Nansen«, »Ljubljanska ledenka«, »Zimska ledenka«, »Zimska maslenka« in »Altenburška«. Zimske solate sejemo bolj redko, že na stalno mesto in jih po potrebi preplulimo. Ker pa zmraz hitreje privzdigne presajene kot nepresajene, je uspeh navadno pri zadnjih boljši. Ko je solata dovolj ukoreninjena, potrosimo mednjo nekaj kalijeve soli (40%), kajti izkušnje so pokazale, da tako gnojena solata veliko bolje preživi.

Prav tako kot solato pa posejemo tudi špinato. Zgodnje setve nam bodo dale pridelek že v pozni jeseni, septembrske pa v teku zime. Za setev špinade so primerni prostori v senčnih in zavetnih legah, avgustove setve lahko pognojimo z gnojnicjo, da nam že do konca jeseni dozore. Poznejše setve pognojimo, kot smo že omenili pri solati, s kalijevo soljo. Zimske špinate so: »Wiking«, ki je najboljša, najprimernejša in najizdatnejša špinata in gre spomladi zelo pozno v cvet, »Eskimo«, »Gaudry«, »Juliana« in »Zimska kraljica«.

Od avgusta pa prav do oktobra lahko sejemo motovilec. Navadno ga posejemo kar na njivo za zgodnjim krompirjem. Setev pred zimo pokrijemo z drajem, smrekovimi vejami in slamo, da ga, ko zapade sneg, laže nabiramo. Najbolj odporen je domači motovilec in pa »Holandski širokolistnic«.

Konec septembra pa posejemo po praznih gredicah zimski korenček. Sejemo ga v vrstah po 10—15 cm narazen. Med posamezne vrste pa vtaknemo nekaj zimskega česnja, da prežene voluharje. Ako je zima gola, je prav, da pokrijemo gredice z drajem in slamo, da ne bi zmrazil uničila preveč pridelek. Ker pa se pod tako odejo hitro zaredi mrtes in se pojavi plesnoba, moramo, kadar pride odjuga, nastil odstraniti.

Kakor je bila letos velika stiska za rani krom-

Še ena zanimivost iz »Vojaške vas« v Rimu. — Zabavišče je namenjeno razvedrilu vojakov, ki potujejo skozi prestolnico na razne kraje.

pir, bo gotovo še mnogo večja, ako bo trajala vojna, prihodnje leto. Vrtnarji in poklicni pridelovalci zelenjave si pomagajo na ta način, da dajo krompir »kalit«. Drugim, posebno meščanom, je pa to dostikrat nemogoče, zato naj rani krompir sade že v jeseni. Zgodnji semenski krompir posadimo prav tako globoko kot navadno, le v rahlejši prsti nekoliko globlje. Sadimo le srednjevelike in cele gomolje. Gredje naj bodo kolikor mogoče sončne in zavarovane pred mrzlimi vetrovi. Ako je zima gola in kaže, da bo nastopil hud mraz, pokrijemo gredice pet prstov na visoko s slamnatim gnojem. Ta krompir bo vsaj 14 dni prej zrel in je prav tako okusen in dober. Seveda je ves pridelek odvisen kolikor toliko od zime in zgodnje pomladi, toda kdor tvega — dobi!

Ameriško atletsko prvenstvo v letu 1941

100 m: Ewell 10,3, 2. Davis 10,3.
200 m: Davis 20,4, 2. Ewell 20,5.
400 m: Klemmer 46,0, 2. Keras 46,1, 3. Bourlang 46,1.

To je bil najhitrejši tek v zgodovini lahko-atletskega športa. Startali so na ameriški način.
800 m: Beetham 1:50,2, 2. Borican 1:51,0.
1500 m: MacMitchell 3:53,1, 2. Mehl 3:53,6.
5000 m: Ritse 14:45,2

10000 m: Gregory 33:11,0. — To je zanimiva disciplina, ki je celo slabša od našega Bručanovega rekorda.

110 m zapreke: 1. Wolcott 13,7, 2. Batiste 13,9, 3. Wright 14,0.

400 m zapreke: Eruru 54,5. Z 10.000 najslabši rezultat ameriškega prvenstva.

Višina: 1. Stewart 2,075, 2. Steers 2,075, 3. Beery 2,05 m.

Daljave: Braun 7,73, 2. Leurs 7,33, 3. Duprais 7,31 m.

Palica: Warmerdam 4,57, Meadows in Smith 4,265 m.

Troskok: 1. Brown 15,45 (nov amer. rekord), 2. Rautz 14,17, 3. Toomisu 13,93.

Disk: Harris (zamorec) 51,14 2. Fox 51,11, 3. Mirrow 49,36.

Kugla: Blozis 16,47, 2. Michaels 15,56, 3. Audet 15,26.

Kopje: Brown II. 56,51, 2. Biles 66,27.

Kladivo: Folwarthskuy 53,47, Johnson 52,63.

Švedsko drž. prvenstvo. Poglejmo razliko med am. švedskimi rezultati, ki so na lahkoat. polju letos v Evropi na prvem mestu:

100 m: Strandberg 10,7; 200 m Strandberg 22,2.

400 m: Ljunggrens 48,9; 800 m Malmberg 1,51,5 (tretji najb. v Evropi).

1500 m: Hägg 3,47,6 (svetovni rekord); 2. Andersson 3,48,6; Kellarne 3,49,2 (osmi tekač pod 3,58,0!)

3000 m: Hellström 14,33,4; 110 m Lidman 14,3; 400 m zap.: Larson 52,9; 3000 m zapreke: Arvidson 9,12,4 najboljši svetovni rezultat.

Višina: Duragaard 1,92, Daljava: Stenquist 7,22; Palica: Gustavsson 4,10.

Troskok: Hallgren 14,60; Disk: Bergt 47,53;

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

»Ni se treba zahvaljevati. S tem, da si me obvestil o namerah sovražnika, nisi rešil življenje samo meni, ampak vsem mojim tovarišem. Prav je torej, da tudi jaz izpolnim obljubo, katero si ti naredil v mojem imenu.«

»A če ne boste mogli vzdržati?« je zaskrbljeno vprašal Andrej.

»Bog gotovo ne bo odrekel svoje pomoči tistim, ki se bore za njegovo stvar!« je dejal Črni križar. Pojdimo! Mislim, da ni treba nobene razlage več. Ti Mohamed, se pripravi, da takoj odrineš. Medtem sestavim pismo za Tankredja.

Arabee se je spoštljivo priklonil in brez besede odšel iz šotora. Tudi Ferdous in Andrej sta mu sledila. Črni križar pa je nemudoma začel pisati.

V. poglavje.

Priloge.

»Že drugič so nekateri vojščaki, ki so prišli v sveto deželo, v nevarnosti, da jih uničijo neverniki. Njihov poveljnik se boji, da ne bo mogel dolgo zdržati njihovega pritiska. Ali hoče pogumni Tankredji prihiteti na pomoč svojim bratom, kakor takrat, ko je bil v nevarnosti Orsenigo s svojimi ljudmi? Trdnjava Mabruk-el-Gadja, med goro Tabor in En-Nasirom je kraj, kjer so oblegani Arabec, ki ti bo izročil to pismo, bo zvest vodnik, če boste hoteli uslišati našo prošnjo.

Križar je še enkrat prečital pismo, nato ga je zvil in odšel iz šotora. Krenil je proti kraju, kjer je Mohamed, pripravljen na odhod, govoril s Ferdousom. Poleg njega sta stala dva kra-

sna konja in nemirno bila s kopiti ob tla. Črni križar je takoj presodil, da je Arabec dobro izbral.

»Tu imaš pismo!« mu je dejal. »Glej, da ga izročiš sam Tankredju. Pomni, da je od tvoje prebrisanosti in urnosti odvisno življenje nas vseh! Kar se tiče nagrade, moraš sedaj ti sam priti ponjo in dobro veš kam...«

»V Mabrukov grad!« je odvrnil Mohamed in oči so se mu zasvetile od veselja ob zadnjih križarjevih besedah. »Ne boj se! Videl me boš prej, kot se nadejaš, in ne bom prišel sam...«

Pri teh besedah se je pomenljivo nasmehnil. Skočil je na konja, pograbil za povode in s kratkim pozdravom zdirjal proti soteski, ki je ločila dolinico od ostale pokrajine.

Črni križar je dolgo gledal proti kraju, kjer je izginil Arabec. Ali se mu bo posrečilo priti v taborišče kristjanov in izročiti pismo Tankredju? Uspeh njegovega drznega načrta je bil odvisen od tega, če se Mohamedu posreči izvršiti njegovo poslanstvo. Če bi se izneveril ali če bi ga znova zajeli Saraceni in bi tako ne mogel doseči križarske armade, bi le Andrej imel nekoliko upanja, da se reši. Vsi drugi pa bi bili premagani po odporu, ki bi mogel trajati le kakih šest do sedem dni. On in vsi njegovi zvesti bi našli smrt med razvalinami Mabrukove trdnjave. Stresel je z glavo in skušal odprdkiti te temne misli. Ne, Mohamed je bil prebrisan. Bolje kot vsakdo drugi je poznal vso pokrajino do podrobnosti in ker se je nadejal velike nagrade, katero bo prejel, ko izvrši svojo nalogo, ni najmanjšega dvoma, da se mu bo posrečilo dospeti na cilj. Andrejev glas ga je zdrnil iz razmišljanja.

»In sedaj?«

Črni križar se je okrenil.

»Pridi z menoj!« je dejal. »Obvestili bomo naše ljudi o našem pripravljeni vse potrebno. Jutri ob zori boš zapustil dolino in zato ne smemo izgubljati časa. Prišel je čas, da za vedno zapustimo to zatočišče, kajti ko izvršimo načrt, katerega smo pravkar pripravili, nameravam odriniti proti Jeruzalemu. Torej!«

Vojščaki, ki so se nemudoma zbrali, so molče poslušali svo-

jega poveljnika, ki jim je razlagal svoj bojni načrt. Določil je tudi vsakemu njegovo nalogo. Vse ostalo je prepustil Andreju. Kmalu je taborišče, ki je do tedaj bilo mrino, oživel. Noč je zajela vojščake, ko so se še pripravljali.

Vendar pa je ob zori Andrej bil že pripravljen za odhod. Glavo in obraz mu je zakrivala črna kapuca, kakršno je nosil Črni križar. Okrog njega so bili zbrani vsi vojščaki, ki naj bi z njim odšli na nevarno pot.

»Bog naj te spremlja, prijatelj!« je dejal Črni križar in krepko stisnil roko zvestemu prodri.

Tudi Andrej je stisnil poveljniskovo roko in mu dolgo gledal v oči.

»In naj varuje nas vsake nesreče!« je zamrmral. »Bodite previdni, gospod! Na odprtem polju niso bogve kako nevarni; toda ko branijo svoje zidovje, so podobni razbesnelim psom in...«

»Ne boj se, Andrej!« je odvrnil Črni križar. Pazil bom, da me kateri izmed njih ne ugrizne. Toda tudi ti ne pozabi: v nobenem primeru se ne smeš spustiti v boj s sovražnikom. Ker ima vsak izmed vas še po enega konja, vam gotovo ne bo težko uiti preganjalcem.«

»Bodite brez skrbi! Zelo dobro bom igral svojo vlogo preganjane divjačine in zasledovalci se bodo zavedli, da so zašli v past šele tedaj, ko bo že prepozno, da bi se rešili iz »Bog s vami!«

»Bog s teboj!« je ponovil Črni križar.

Andrej je vzpodbodel konja, da je odskočil, nato je dvignil roko in s tem dal svoji četici znak za odhod.

Z mečem v roki so vojščaki jezdili drug za drugim mimo Črnega križarja in mimo petnajstih tovarišev, katere je poveljnik izbral, da bodo sodelovali pri napadu na Mabrukov grad. Nato so zdirjali proti izhodu in za vedno zapustili varno zatočišče.

Začela se je pot proti negotovi bodočnosti!